

Nejvyšší kontrolní úřad
Jankovcova 1518/2
170 04 Praha 7

Praha, 16.12.2016

Žádost o stanovisko ve věci rozpočtových pravidel

Vážení,

obracím se na Vás s žádostí o stanovisko, zda níže popisovaný stav je v souladu s předpisy, na jejichž dodržování Váš úřad dohlíží, resp. zda dochází či nedochází k porušování rozpočtové kázně.

Předmětem dotazu je oblast odměňování znaleckých ústavů, které jsou osobami veřejného práva, v případech, na které se vztahuje zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) a vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška“).

Znaleckými ústavami jsou právnické osoby nebo jejich organizační složky, které jsou specializovány na znaleckou činnost a jsou zapsány do seznamu znaleckých ústavů (§ 21 odst. 1 Zákona).

Vysoké školy nebo jejich součásti a veřejné výzkumné instituce, případně jiné osoby veřejného práva nebo jejich organizační složky se zapisují do druhého oddílu seznamu znaleckých ústavů, v němž je aktuálně zapsáno 183 subjektů.

Znalec/znalecký ústav je povinen podat posudek, jestliže byl ustanoven znalcem v řízení před orgánem veřejné moci, kromě případů podjatosti (§ 12 odst. 1 Zákona).

Znalecký ústav má právo na odměnu a náhradu nákladů. Vedoucí ústavu může přiznat v odůvodněných případech pracovníku, který na posudku pracoval, odměnu odpovídající vykonané práci, a to nejvýše do částky vyplacené ústavu jako odměna (§ 23 Zákona).

Je-li znalecký posudek zadán orgánem veřejné moci, řídí se odměna ustanoveními prováděcího právního předpisu, kterým je Vyhláška (§ 17 odst. 2 Zákona).

Podle § 15a Vyhlášky znaleckým ústavům a jiným pracovištím vykonávajícím znaleckou činnost podle § 21 zákona (dále jen "znalecké ústavy") náleží za výkon této činnosti odměna a náhrada nákladů (dále jen "znalečné") podle této vyhlášky.

Odměna příslušející znaleckému ústavu se stanoví podle sazeb odměn za znalecké posudky, pokud je znalecký posudek podáván v řízení před soudem, jiným státním orgánem nebo orgánem vykonávajícím na základě zákona veřejnou správu, a znalecký ústav byl k podání znaleckého posudku ustanoven orgánem, který řízení vede.

Podle § 16 Vyhlášky sazby odměn za znalecké posudky činí podle jeho náročnosti a podle míry odborných znalostí, které bylo nutné k jeho podání vynaložit, za jednu hodinu práce 100 až 350 Kč.

V případech, kdy je pro podání znaleckého posudku znaleckým ústavem vyžadována zvláštní odborná specializace, lze sazbu odměny příslušející znaleckému ústavu podle § 16 zvýšit až o 50 %.

Pokud úpravu uvedenou v Zákoně a Vyhlášce promítneme do praxe, tak v případě znaleckých ústavů je znalecký posudek zadáván právnické osobě, která má i odpovědnost za jeho zpracování. Nárok na znaleckou odměnu a náhradu nákladů má znalecký ústav, nikoliv jeho zaměstnanci, kteří posudek zpracovali.

Z dikce zákona je zřejmé, že vedoucí znaleckého ústavu zadá zpracování znaleckého posudku pracovníkovi, který jej zpracuje v rámci pracovní doby či svého pracovního úvazku, za který pobírá mzdu. Lze předpokládat, že se nebude jednat o pracovníka, který je zařazen v 9. platové třídě, neboť znalecká činnost je vysoce odbornou záležitostí, jež předpokládá vzdělání a zkušenosti (např. znalecká činnost v oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace podniky předpokládá získání vysokoškolského vzdělání v inženýrském studijním programu, absolvování postgraduálního specializačního studia v rozsahu minimálně 4 semestry a minimálně 10 let odborné praxe zaměřené na podnikovou ekonomiku po ukončení vysokoškolského studia).

Náklady na zaměstnance tvoří pouze mzdové náklady (platový tarif a netarifní složky platu), ale i povinné odvody, zaměstnanecké benefity, dále režijní náklady (např. kancelářské potřeby, energie, telefony, pošta, nájemné, pojištění, vzdělávání zaměstnanců, náklady na obslužný personál) a jednorázové náklady na pořízení hmotného a nehmotného majetku (např. nákup a instalace vybavení pracoviště, softwarové vybavení, materiálové vybavení, zajištění nových prostorových kapacit).

Z úplných nákladů na zaměstnance a fondu pracovní doby lze vyčíslit hodinové náklady na zaměstnance.

Za práci na znaleckém posudku znalecký ústav neobdrží od orgánu veřejné moci odměnu, která by v hodinovém vyjádření odpovídala jeho úplným nákladům na zaměstnance a přinesla i přiměřený zisk, nýbrž pouze částku 100 až 350 Kč za hodinu práce (při zvláštní odborné specializaci zvýšenou až o 50%).

Pro úplnost je třeba dodat, že rozhodnutím orgánu veřejné moci, který znalecký posudek zadal, může být v případě opožděného nebo nekvalitního znaleckého posudku odměna snížena až na polovinu.

Možnost zvýšení odměny až o 10% je v případech, kdy je přezkoumáván posudek jiného znalce. Při spěšném provedení úkonu, nebo bylo-li uloženo úkon provést v den pracovního volna nebo pracovního klidu anebo v noci, může být odměna zvýšena až o 50%.

Pokud byl zadán znalecký posudek vzhledem k okolnostem případu mimorádně obtížný, může být ve zvlášť odůvodněných případech odměna výjimečně přiměřeně zvýšena až o 20%. *(Z formulace je zřejmé, že se více méně jedná pouze o teoretickou možnost).*

Diferenci mezi znaleckou odměnou přiznanou orgánem veřejné moci a úplnými náklady na zaměstnance musí znalecký ústav, který je osobou veřejného práva, pokrýt z dotace na svou činnost, která je mu takto krácena.

Pokud jde o účtování nákladů znaleckými ústavy, Zákon neumožňuje zvýšení nákladů (např. věcné náklady, cestovní výdaje, náklady na konzultanta, náklady spojené s přibráním pracovníků pro pomocné práce) o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je znalecký ústav povinen odvést podle jiného právního předpisu. Znalecký ústav, který je plátcem daně z přidané hodnoty, ji sice účtovat musí, ale nemá nárok na její úhradu.

V případech, kdy jsou znalecké posudky např. zadány soudem v rámci řízení obchodních či občanskoprávních, náklady na zpracování znaleckého posudku se promítnou do nákladů řízení, které ve výsledku hradí účastníci řízení, tedy většinou soukromé osoby.

Jinými slovy, z dotací na činnost znaleckých ústavů, které jsou osobami veřejného práva (vysoké školy nebo jejich součásti, veřejné výzkumné instituce, případně jiné osoby veřejného práva nebo jejich organizační složky), jsou dotovány soukromé osoby.

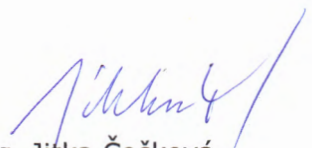
Vzniká proto otázka, zda popsany stav představuje porušování rozpočtové kázně podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

S pozdravem

Česká znalecká komora, z.s.

Roháčova 170/8
130 00 Praha 3 - Žižkov
IČ: 05198569

Ing. Jitka Čočková
předsedkyně